

OŚRODEK DOKUMENTACJI
ZABYTKÓW W WARSZAWIE
Karta Ewidencyjna Zabytków
Architektury i Budownictwa

A

B

C

D

E

F

G

H

I

J

K

L

Ł

M

N

O

P

R

S

T

U

V

W

X

Y

Z

Nr

WIELKOPOLSKIE

Obiekt

534/2

KAPLICA GROBOWA RODZINY SPEICHERTÓW

Zdjęcia, plan sytuacyjny, rzuty

2. Czas powstania
ok.1911r.

3. Miejscowość

KONOJAD

4. Adres
na terenie cmentarza przykościelnego
p.w. św.Andrzeja Apostoła w
Konojademie
Konojad
64-060 Wolkowo
nr hipoteczny [redacted]

5. Przynależność administracyjna

województwo poznańskie
pow. GRODZISKI
gmina Kamieniec

6. Poprzednie nazwy miejscowości

7. Przynależność administracyjna przed 1.VI.1975
r.

województwo poznańskie

powiat Kościan

8. Właściciel i jego adres
Parafia p.w. św.Andrzeja Apostoła w
Konojademie
64-060 WOLKOWO

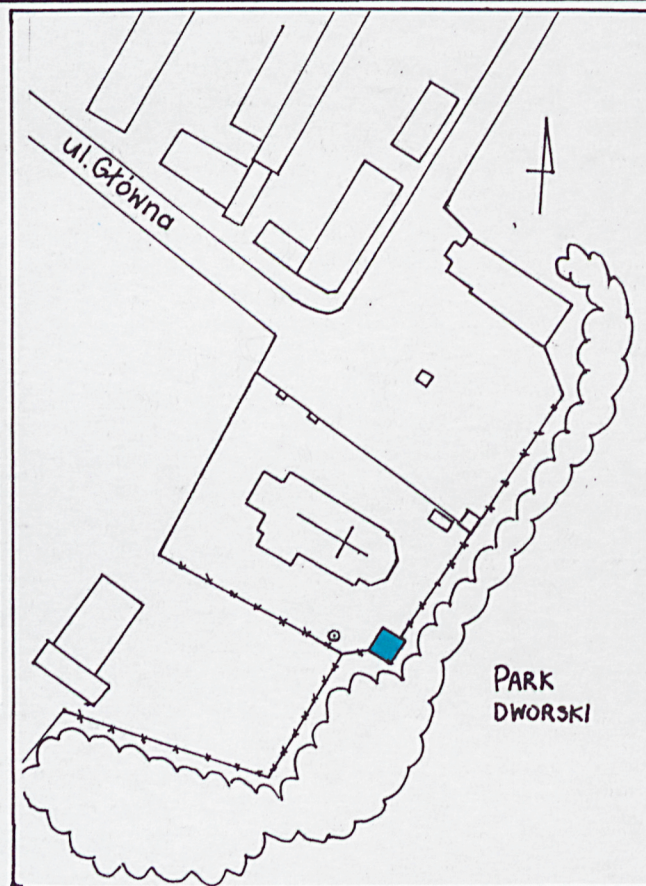
9. Użytkownik i jego adres

10. Rejestr zabytków

Nr 2518/A (KI.IV-73/28/55)

data 11.02..1955

860/WUKP/A
4.03.1998
26.03.2012

Wieś Konojad wzmiankowana w źródłach od 1380r. Od 1421 stanowiła własność biskupów poznańskich. Po konfiskacie dóbr kościelnych nadana została w 1797r. przez króla pruskiego Fryderyka Wilhelma hrabiemu Krystianowi Fryderykowi Tonne von Lutichau. Od 1799r. stanowiła własność Karola Fryderyka Reinharda, a od 1823r. dr Franciszka Ksawerego Kurtza. W 1854r. dobra konojadzkie kupili Działyńscy z Konarzewa i Trzebawia. Od 1893r. K. wchodził w skład ordynacji gołuchowskiej Czartoryskich. Za ich czasów od ok. 1880r. dzierżawcą Konojadu był Franciszek Ksawery Speichert, który posiadał od 1890r. dobra Popowo Stare wraz z Barchlinem w pow. kościańskim. Po jego śmierci w 1911r. dzierżawcą został jego syn Mieczysław.

Kaplica grobowa rodziny Speichertów wzniesiona została ok. 1911r. tj. krótko przed śmiercią lub po śmierci Franciszka Ksawerego Speichert. Usytuowana została na granicy parku dworskiego i cmentarza przy neogotyckim kościele p.w. św. Andrzeja Apostoła. W kaplicy pochowani zostali:

- Franciszek Ksawery Speichert, syn Edwarda i Klauдії Fijałkowskiej, ur. 19.05.1839r., zm. 24.12.1911r., ożeniony z Bronisławą
 - Bronisława z Rychlińskich Speichert, córka Teodora i Antoniny Majewskiej, ur. w Potulicach, zm. 2.12.192. r.w Barchlinie,
 - Zofia ze Speichertów Rychłowska, córka Franciszka Ksawerego i Bronisławy Speichertów i, ur. w 1870r. w Dopiewie, zm. 04.01.1920r. w Konojadzku,
 - Mieczysław Cyryl Speichert, syn Franciszka Ksawerego i Bronisławy Speichertów, ur. 21.01.1884r. w Konojadzku, zm. 10.12.1927r. w Konojadzku, ożeniony od 1924r. z Anielą Szumską,
 - Mieczysław Speichert, syn. Mieczysława i Anieli Speichertów, ur. 24.07.1928r. w Konojadzku, zm. 05.08.1928r. w Konojadzku.
- Kaplica neoklasycystyczna zbudowana w typie najpóźszej świątyni greckiej "distylos in antis".

Sytuacja. Kaplica położona jest w środkowej części wsi na terenie cmentarza przykościelnego p.w. św. Andrzeja Apostoła po pd-wsch stronie kościoła na granicy parku dworskiego i terenu kościelnego. Od strony pn-wsch i pd zach do budynku dochodzi ogrodzenie terenu z siatki drucianej.

Materiał, konstrukcja, technika. Budynek murowany z cegły ceramicznej palonej maszynowej o wymiarach 25x7x12cm na zaprawie wapiennej, tynkowany tynkiem wapienno-cementowym. Dekoracja ścian kaplicy również wykonana w tynku. Wnętrze kaplicy nakryte stropodachem o przekroju , z podsufitką. Wieżba dachowa drewniana niedostępna. Dach pokryty dachówką ceramiczną barwioną na szaro, nowsze uzupełnienie dachówki i gąsiorów w dachówki czerwonej. We wnętrzu posadzka cementowa. Stopnie prowadzące do kaplicy również cementowe. Otwór drzwiowy i małe otwory okienne zamknięte prosto. Drzwi wejściowe drewniane 1-skrzydłowe, ramowe na zawiasach żelaznych kutej symetrycznych esowatych, z wewnętrzną płyciną z nabijanymi robmoidalnie fazowanymi na brzegach deskami. Otwory okienne przeszklone luksferami.

Rzut. Kaplica zbudowana w typie świątyni "dyptilos in antis" na rzucie kwadratu o przedłużonych ścianach bocznych od strony pn-zach pomiędzy którymi znajdują się dwie kolumny.

Bryła. Budynek o bryle zwartej, niepodpiwniczony, parterowy, nakryty dachem 2-spadowym.

Elewacje. Elewacje kaplicy tynkowane, z zachowanym detalem. W partii przyziemia wyodrębniony niski cokół. Naroża wszystkich ścian ujęte w boniowane pasowo pilastry. Nad głowicami proste belkowanie nad którym gzyms wieńczący. W ten sposób ukształtowane zostały elewacje tylna i boczna. Elewacje frontowa pn-zach ujęta po bokach w wysunięte ściany boczne-anty pokryte pasowym boniowaniem, z uproszczoną gładką głowicą i zwieńczone wysuniętym abakusem. Pomiędzy nimi znajdują się dwie kolumny na bazach, z gładkimi trzonami, z uproszczonym kapitelem i abakusem. Na nich oparte jest belkowanie. W pozornie zryszalitowanych partiach fryzu nad narożnymi antami umieszczone tonda z girlandami, pośrodku pomiędzy nimi wmurowana podłużna wąska tablica z czarnego marmuru z napisem "GROBOWIEC SPEICHERTÓW". Powyżej trójkątny fronton, w którego polu tondo z głową Chrystusa z nimbem. Tympanon wieńczy żeliwny ażurowy krzyż.

Elewacje boczne z wtórnymi wykutymi wąskimi otworami okiennymi.

Wnętrze. Jednoprzestrzenne na planie kwadratu. Ściany wewnątrz gładko tynkowane, malowane farbą wapienną. Na wprost wejścia pośrodku ściany pd-wsch wykonany na ścianie w tynku płaski krzyż o ramionach w kształcie uproszczonego trójliscia.

Wyposażenie. Zachowane pierwotne drzwi wejściowe z kutymi kowalsko okuciami i zamknięciem oraz z cynowym odlewem w formie rozety pośrodku drzwi. Podobnie, ale mniejsze rozetki we wszystkich narożach drzwi na ramie. We wnętrzu zachowanych 5 trumien pochowanych tu członków rodziny Speichertów. Trumny z drewna dębowego z zachowanymi wszystkimi okuciami, zamknięte.

Instalacje. Brak.

14. Kubatura ok. 120m3	15. powierzchnia użytkowa ok.42m2	16. Przeznaczenie pierwotne kaplica grobowa	17. Użytkowanie obecne kaplica grobowa
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja po 1945 doraźne prace remonowe tj. naprawy pokrycia dachowego brak kapitalnego remontu .		19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje) Stan zachowania murów dobry. Częściowo w złym stanie tynki zewnętrzne ,ubytki szczególnie na elewacji tylnej, częściowo na bocznych, na części tynków - szczególnie od strony frontowej ciemne wykwity - prawdopodobnie pleśń i grzyby. W partii pokrycia dachowego w kilku niewielkich miejscach obtłuczona dachówka. Skorodowane żelazne okucia i zawiasy drzwi wejściowych.We wnętrzu niewielkie ubytki podsufitki , przypuszczalnie częściowo zamknięta drewniana konstrukcja dachu.	
20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie Przegląd stanu dachu wraz z konstrukcją dachową, dokonanie niezbędnych napraw, remont tynków zewnętrznych.			

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

22. Bibliografia

J.Goszczyńska.Majątki Wielkopolskie.Powiat kościański. Poznań 1998,
mps w posiadaniu autorki.

23. Źródła ikonograficzne i fotografie (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

24. Uwagi różne

W dotychczasowej literaturze tj. w Katalogu Zabytków woj.poznańskiego, T.V,z.23, s.
kaplica uważana za klasycystyczną z pocz.XIXw. Podobnie datowany obiekt w decyzji o wpisie
do rejestru zabytków. Z uwagi na technologię wykonania kaplicy (cegła maszynowa z
pocz.XXw.) oraz na historię rodziny Speichertów należy przesunąć datowanie obiektu na
pocz.XXw.

25. Wypełnił

mgr Jolanta Goszczyńska

data 10.11.1998r.

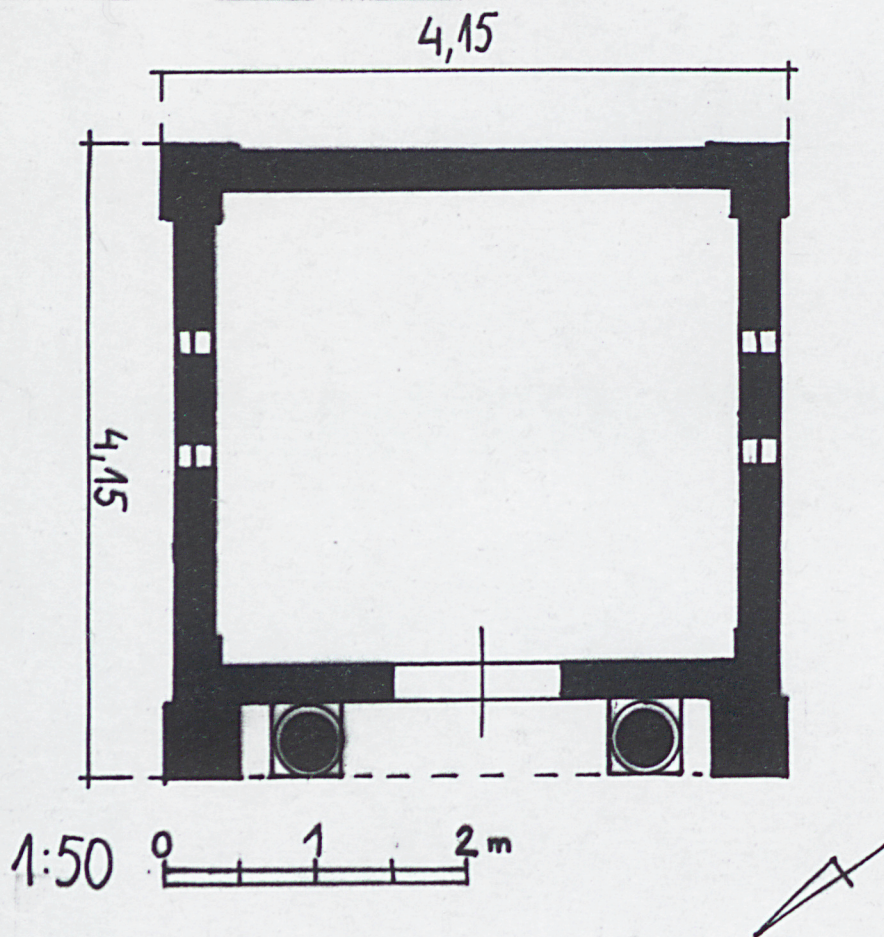
26. Sprawdził

data

27. Załączniki

wkładka nr 1

1. Miejscowość KONOJAD	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) KAPLICA GROBOWA RODZINY SPEICHERTÓW	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) plan kaplicy, dokumentacja fotograficzna
----------------------------------	--	--

Spis ilustracji;

1. Elewacja frontowa kaplicy.
2. Drzwi wejściowe.
3. Elewacja boczna pn wsch.
4. Tonda w tympanonie.
5. Wnętrze kaplicy.
6. Wnętrze kaplicy.

Wkładkę założył Jolanta Goszczyńska

Miejsce przechowywania negatywów

3.

4.

5.

6.